

and the extraordinary growth of online fraud. Such mathematical methods play a useful role when it comes to secure planning or forecasting activities and system assessment, providing a better understanding of the threat itself and its impact throughout the duration of a cyberattack. Thus, the above mathematical methods play an important role in cybersecurity, creating important prerequisites for enterprise systems to quickly protect systems to combat cyberattacks, fraud, or malware.

Information sources:

1. Stepanenko S.V., Diachenko O.P. Informatsiini tekhnologii yak instrument rozvytku inkluzyvnogo aharnoho biznesu. *Tavriiskyi naukovyi visnyk. Serii: «Ekonomika»*. 2023. No. 15. S. 116–122. <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.15.14>
2. Kameneva I.P., Artemchuk V.O. Problema informatyvnosti ta vyznachennia informatyvnykh struktur dlia pidtrymky pryiniattia rishen v haluzi ekolohichnoi bezpeky. *Elektronne modeliuvannia*. 2022. Vol. 44. No. 3. S. 50–64. <https://doi.org/44.03.050>
3. Kuzmenko O.V., Yarovenko H.M., Skrynka L.O. Analiz matematychnykh modelei protydii bankivskym kibershakhraistvam. *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Serii: «Ekonomika»*. 2022. No. 2. S. 111–120. DOI:10.21272/1817-9215.2022.2-13.
4. Shevchenko S., Zhdanova Y., Spasiteleva S. Matematychni metody v kiberbezpetsi: teoriia katastrof. *Kiberbezpeka: osvita, nauka, tekhnika*. 2023. No. 3. Issue. 19. S. 165–175. <https://doi.org/10.28925/2663-4023.2023.19.165175>.
5. Levkin D. Application of calculation methods for solving applied problems of heat and mass exchange in complex systems. *Measuring and computing devices in technological processes*. Khmelnytskyi, 2023. No. 2. S. 179–182. <https://doi.org/10.31891/2219-9365-2023-74-24>

ZARZĄDZANIA FINANSAMI Z ZASTOSOWANIEM MODELI CYBERNETYCZNYCH

Chabaniuk O., PhD

Lwowski Uniwersytet Handlowo-Ekonomiczny

Ohirko O., PhD

*The Department of computerized control
systems of the State University of Internal Affairs*

Racjonalne planowanie finansów jest jednym z kluczowych aspektów nie tylko zarządzania finansami, ale zarządzania organizacją w ogóle. Warto więc, choćby krótko, odpowiedzieć na pytanie, czemu służy planowanie finansów w organizacjach pozarządowych. Mówiąc najkrócej proces ten służy planowaniu dochodów, które pozwolą na pokrycie kosztów zakładanych do realizacji działań. Warto przy okazji, pomyśleć o środkach finansowych z działalności gospodarczej, które pozwalają nam generować zysk. Z kolei wypracowany zysk daje organizacjom możliwość inwestowania środków, a tym samym budowania stabilności finansowej.

Planowanie, czy też monitoring finansów prowadzony na bieżąco daje możliwość minimalizowania kosztów aktualnych oraz planowanych działań. Planowanie uświadamia ile kosztuje nasza aktywność, ale też pomaga w poszukiwaniach potencjalnych oszczędności. Dotychczasowe doświadczenia

pokazują, że środki z dotacji mogą spływać ze znacznymi opóźnieniami. Zarazem podatki, wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne jak również szereg innych zobowiązań należy regulować na bieżąco. Dla tego też bardzo ważnym aspektem jest zaplanowanie przepływów finansowych. Wyzwaniem pozostaje więc utrzymanie płynności, tym bardziej że w naszym kraju fundusze kredytowe dla przedsiębiorstw społecznych są dopiero tworzone.

Działalność organizacji pozarządowych to też konieczność posiadania kompetentnej kadry, która jest główną wartością organizacji. Planowanie finansów uświadamia i zmusza do organizacji pozarządowej do określenia możliwych rozwiązań związanych z ciągłością i wysokością kosztów zatrudnienia. Organizacje pozarządowe działają metodą projektową, aby sfinansować planowane projekty muszą wypełnić wiele wniosków o dotację. Różnorodne źródła finansowania to planowanie nie tylko skąd czerpać środki finansowe, ale także konieczność ich montowania merytorycznie i księgowo.

Dla tego aby planowane działania i pozyskane środki finansowe tworzyły spójną całość. Możliwości finansowania działań organizacji pozarządowych jest wiele. Warto tu wyróżnić m.in. takie źródła finansowania działań, jak: dotacje (w tym że środków unijnych), sprzedaż w ramach działalności odpłatnej lub gospodarczej, 1% z podatku, zbiórki publiczne, składki członkowskie, darowizny, sponsoring, spadki, organizacja loterii, lokaty. Każda z tych form wymaga posiadania szeregu kompetencji prawnych, finansowych, marketingowych, socjologicznych, zarządczych.

Istnieje jednak wsparcie w gąszczu tych zasad, w tym w szczególności warto podkreślić działalność Ośrodków Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT (www.siecsplot.pl), które na terenie całego kraju prowadzą bezpłatne poradnictwo, szkolenia dla organizacji pozarządowych. Realizacja projektów nie zawsze musi bazować na przychodach finansowych.

Doświadczenia organizacji pozarządowych pokazują, że niemałe korzyści można pozyskać dzięki tzw. współpracy niefinansowej. Okazuje się, że odpowiedzią na szereg wyzwań finansowych, może być współpraca podmiotów w formie porozumień, sieci współpracy, klastrów.

Wiele organizacji nieodpłatnie korzysta też z bazy lokalowej gminy, promocji w lokalnych mediach, pomocy eksperta. Prawdopodobnie wszystkie organizacje pozarządowe korzystają z zaangażowania wolontariuszy. Planowanie finansów może i powinno obejmować też aspekt wkładu rzeczowego (niefinansowego) w realizowane działania.

Zarządzanie finansami wiąże się z obsługą rachunkową organizacji, nierzadko księgowość fundacji bądź stowarzyszenia prowadzącej działalność gospodarczą jest bardziej rozbudowana aniżeli firmy biznesowej. Dlatego, zadanie to warto powierzyć osobie posiadającej odpowiednie kwalifikacje oraz doświadczenie w pracy z organizacjami pozarządowymi. Odpowiedzialność za prowadzenie księgowości, zgodnie z przepisami, ponosi jednak zawsze kierownik danej jednostki np. zarząd w przypadku stowarzyszeń

Planowanie finansów w organizacji pozarządowej, szczególnie tej prowadzącej działalność gospodarczą to ogrom wyzwań. Warto korzystać w tym aspekcie z różnych doświadczeń i profesjonalnych narzędzi. Narzędzie Zarządzania Rozwojem

Organizacji Pozarządowych, wypracowane przez Stowarzyszenie BORIS we współpracy z Siecią Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT zachęca do analizy zarządzania finansami w następujących kontekstach:

- Planowanie finansowe jest oparte o całościowy budżet organizacji. Wieloletnie plany finansowe opracowywane są zgodnie z przyjętą strategią rozwoju.
- Organizacja prowadzi rachunkowość zarządczą dostarczając istotnych informacji dla celów planowania i zarządzania. Ewidencjonuje koszty zarówno rodzajowo jak i uwzględnieniem miejsca postawienia kosztów.
- Organizacja przygotowuje raporty dodatkowe, będące fakultatywnym źródłem podejmowania decyzji strategicznych.
- Organizacja również regularnie poddaje się audytowi finansowemu zewnętrznemu, przeznaczając na ten cel środki, wdrażając uwagi z audytu. Kontrole wewnętrzne są stałym źródłem zarządzania finansami.
- Budowana jest strategia pozyskiwania środków finansowych i uwzględnia ona działalność zarobkową. Realizacją pozyskiwania funduszy zajmuje się wyspecjalizowana komórka, która opracowuje plany strategii fundraisingowej.
- Organizacja inwestuje środki finansowe, świadomie zarządza zobowiązaniami i należnościami.

W ramach modelu zarządzania przedsiębiorstwem społecznym, który jest wypracowywany przez Centrum PISOP, również znalazło się narzędzie, które ma wesprzeć organizacje pozarządowe w bieżącym zarządzaniu finansami.

TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES

Obydiennova T., PhD of Economics, Associate Prof.

Bondarenko S., graduate of the second (master's) level of higher education
Ukrainian Engineering Pedagogics Academy

Currently, the transformation of the economy into an information environment is taking place, and the main trends of this process are the recognition of the dominance in the economic situation of the information services industry, technologies, etc., not only the state, but also business, firms organically fit into the modern information space, along with finance, materials, energy, information is the main production resource and this argument is recognized by everyone, and finally, the development of information and communication technologies in all spheres of the economy becomes the main factor of the transition to the information economy.

Today, many scientists in their works call the new economy the information, communication, and digital economy. This provision is based on the thesis that in the modern world, without the use of information technologies, computer networks, digital communication, and modern communications, it is impossible for a business to achieve a competitive advantage.